

## ความเสียหายจากมหาวิทยาลัยไทยปิดเปิดเทอมตามอาเซียน

■ นำเสนอเมื่อ 11 พ.ย. 2558

โดย สุพจน์ เอียงกฤษฺร

ที่มา นสพ.มติชนรายวัน

คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร  
ม.แม่โจ้ย่างเข้าสู่อปีการศึกษาที่สองแล้วที่มหาวิทยาลัยไทยเปลี่ยนจากการปิดเทอมใหญ่ในเดือนเมษายนและพฤษภาคมมาปิดในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม และเปลี่ยนจากปิดเทอมย่อยในเดือนตุลาคมมาปิดในเดือนธันวาคม  
แม่ไม่มีอะไรชัดเจนความเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในอาเซียน ดังบทความเรื่อง  
[มหาวิทยาลัยมหาลอกปิดเปิดเทอมตามอาเซียน] (มติชน ฉบับวันที่ 29 กันยายน 2558)  
แต่ในสังคมก็เรียกกันติดปากแล้วว่าการปิดเปิดเทอมตามอาเซียน

สำหรับผลกระทบที่มีต่อมหาวิทยาลัยและผู้คนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยก็ได้มีการกล่าวถึงมามากต่อมากจากหลายฝ่าย รวมทั้งบทความเรื่อง มติ ปอมท. เรื่องการปิดเปิดเทอมมหาวิทยาลัยไทยตามอาเซียน (มติชน ฉบับวันที่ 23 มิถุนายน 2558) แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความเสียหายอื่นๆ ที่คาดไม่ถึงตามมาอีก ซึ่งสรุปเบ็ดเสร็จได้อีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

**ประการแรก** เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ  
เนื่องจากความไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย  
เพราะเดือนเมษายนและพฤษภาคมจัดเป็นเดือนที่ร้อนที่สุดในรอบปี  
ซึ่งควรเป็นช่วงการพักร้อนหรือปิดเทอมใหญ่เช่นที่เคยเป็นมา  
แต่มหาวิทยาลัยไทยกลับมาใช้ในช่วงการเรียนในเทอมสอง  
สภาพอากาศร้อนจัดจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ  
ขณะที่เดือนตุลาคมนั้นเป็นช่วงฤดูฝนที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสดูเข้าถึงประเทศไทยได้มากที่สุดในรอบปี  
ซึ่งจะทำให้เกิดฝนตกหนักและมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดน้ำท่วมได้  
แต่มหาวิทยาลัยไทยก็ยอมเสี่ยงจัดให้เป็นช่วงการเรียนการสอนสำหรับเทอมแรก  
แทนที่จะปิดเทอมใหญ่อยู่กับบ้านหรือไปทำกิจกรรมอื่นๆ ที่หลีกเลี่ยงผลกระทบได้งายกว่า

สำหรับวันหยุดมากมายในช่วงเดือนเมษายนนั้น  
ก็นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอีกประการหนึ่ง ทั้งวันหยุดอย่างเป็นทางการ  
(วันจักรี วันสงกรานต์ และวันหยุดชดเชย) และวันหยุดอย่างไม่เป็นทางการเพราะต้องหยุดเอง  
(วันแข่งเมงและวันเกณฑ์ทหาร) ล้วนทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ การเรียนวิชาทหารรักษาดินแดน (รต.) ของนักศึกษาปีหนึ่ง  
ก็เป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งต่อการเรียนใหม่มหาวิทยาลัยด้วย ทั้งนี้ เพราะปกติการฝึก  
รต.จะจัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคมซึ่งเคยเป็นช่วงปิดเทอมย่อย แต่ปัจจุบันกลายเป็นช่วงหนึ่งของเทอมแรก  
หากนักศึกษาต้องไปฝึก รต.ก็จะขาดเรียนไปอย่างน้อย 2 สัปดาห์  
ซึ่งเป็นผลเสียต่อการเรียนใหม่มหาวิทยาลัยของนักศึกษาปีหนึ่งอย่างแน่นอน

**ประการที่สอง** เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัว เพราะช่วงเดือนเมษายนจัดเป็นช่วงเดือนกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีสำคัญของครอบครัว มีทั้งวันปีใหม่ไทย วันครอบครัว วันผู้สูงอายุ และวันทำบุญใหญ่แก่บรรพบุรุษ การเรียนการสอนในช่วงนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างไม่ต้องสงสัย ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญหนึ่งในสี่ของภารกิจหลักของทุกมหาวิทยาลัยด้วย

**ประการที่สาม** เกิดความสูญเสียพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนในช่วงฤดูร้อนแม้จะทำได้โดยการเรียนรู้ในห้องปรับอากาศ แต่ก็เป็นการสิ้นเปลืองไฟฟ้าอย่างมหาศาล ดังจะเห็นได้จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าในช่วงฤดูร้อน (เดือนมีนาคม-พฤษภาคม) ของปีที่ผ่านมา ปริมาณการใช้ไฟฟ้าวรวมของประเทศท่าลายุสถิติสูงสุดในช่วงฤดูร้อนที่ผ่านมาถึง 2-3 ครั้ง นี่คือผลพวงจากการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศในช่วงฤดูร้อนอย่างชัดเจน

**ประการที่สี่** ส่งเสริมให้เกิดวิกฤตภัยแล้ง ปกติเดือนเมษายนและพฤษภาคมเป็นช่วงปลายของฤดูแล้งที่มักเกิดปัญหาภัยแล้ง (ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค) แต่มหาวิทยาลัยกลับมามีปริมาณความต้องการใช้น้ำให้สูงขึ้นอีกจากกิจกรรมการเรียนการสอน เหมือนเป็นการซ้ำเติมปัญหาภัยแล้ง ความขาดแคลนน้ำจึงอาจเกิดรุนแรงขึ้นถึงขั้นวิกฤตได้อย่างที่ไม่ควรจะเป็น โดยเฉพาะในปีนี้อาจมีบางมหาวิทยาลัยต้องปิดเรียนกลางคันไปโดยปริยายเพราะขาดแคลนน้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยนั่นเอง

**ประการที่ห้า** เกิดความล้าหลังกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะนักเรียนจะจบชั้นมัธยมปลายตั้งแต่เดือนมีนาคม แต่มหาวิทยาลัยเปิดเทอมแรกในเดือนสิงหาคม ซึ่งระยะเวลาที่เว้นว่างถึง 4-5 เดือนนี้เป็นเหตุให้นักเรียนมีเวลาว่างมากเกินไป จึงอาจเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นไปทำกิจกรรมนอกหลักสูตรได้ นับเป็นความเสี่ยงค่อนข้างสูงยิ่ง

นอกจากนี้ การที่ช่วงปิดเทอมของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนเหลื่อมล้ำกันทำให้ครอบครัวที่มีลูกมากกว่าหนึ่งคนมีปัญหาในการทำกิจกรรมร่วมกันได้ และที่สำคัญ ความเหลื่อมล้ำนี้ทำให้ผู้ปกครองดูแลทั้งนักเรียนและนักศึกษาพร้อมๆ กันได้ไม่เต็มที่อย่างแน่นอน

**ประการที่หก** เป็นอุปสรรคในการหางานทำของบัณฑิตใหม่ เพราะนักศึกษาบางส่วนไม่สามารถสมัครงานได้ โดยเฉพาะงานภาคเอกชนเพราะต้องรอเกณฑ์ทหารในปีถัดไป หรือบางสวนต้องจบการศึกษาไปอีก 1-2 ปี เพราะต้องไปรับราชการทหาร อันเป็นผลมาจากการเสี่ยงไปเกณฑ์ทหารก่อนจบการศึกษานั้นเอง ยิ่งไปกว่านั้น การรับสมัครงานทั้งของภาครัฐและเอกชน โดยมากมักเปิดรับสมัครในช่วงเดือนเมษายนและพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่นักศึกษาชั้นปีที่สี่ยังไม่จบการศึกษาดวย

**ประการที่เจ็ด** เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการที่นักศึกษาต้องจบการศึกษาลาซาไปจากเดิมถึง 2 เดือนนั้น ทำให้นักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานช้าไปอีก 2 เดือนด้วย ซึ่งทำให้มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นทั้งของภาครัฐและภาคครัวเรือนของนักศึกษา แต่ไม่มีรายได้หรือผลผลิตใดๆ มาชดเชยรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นนี้แต่อย่างใด แม้อย่างนี้ไม่มีการคำนวณตัวเลขความเสียหายในเรื่องนี้ แต่เชื่อว่าเป็นมูลค่ามหาศาลอย่างแน่นอน เพราะจะเกิดกับนักศึกษาทุกรุ่นทุกคนตลอดไป ตราบที่มหาวิทยาลัยไทยยังคงปิดเปิดเทอมตามอาเซียนต่อไป

ความเสียหายทั้งเจ็ดประการนี้นับว่าชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง และยังไม่แน่ว่าจะมีความเสียหายอื่นๆ ที่ยังไม่ปรากฏชัดเจนในตอนนี้อีกหรือไม่ เช่น ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ และผู้ปกครองที่ดูเหมือนถูกบีบบังคับให้ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติและความสะดวกที่เคยมีมาแต่เดิม

ในปีการศึกษา 2558 นี้ มีการสำรวจความเห็นของนักศึกษา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน

ถึงความเหมาะสมของการที่มหาวิทยาลัยปิดเปิดเทอมตามอาเซียนแล้วจำนวน 15 มหาวิทยาลัย  
ผลสรุปในภาพรวมปรากฏว่า กวาร์รอยละ 60 ไม่เห็นด้วยต่อการปิดเปิดเทอมตามอาเซียน  
โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัดที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก  
บางมหาวิทยาลัยมีผลสรุปว่าไม่เห็นด้วยสูงกวาร์รอยละ 80 ยิ่งไปกว่านั้น  
ยังพบว่ายังมีบางมหาวิทยาลัยที่ไม่ยอมปิดเปิดเทอมตามอาเซียนมาตั้งแต่แรกด้วย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี  
และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นต้น และบางมหาวิทยาลัยมีแผนจะกลับไปปิดเปิดเทอมตามเดิมด้วย

ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการก็มีรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)  
ก็ได้เลขาธิการคนใหม่ด้วย แต่ไม่ทราบว่าท่านจะมีวิสัยทัศน์ใหม่ในเรื่องนี้หรือไม่  
เพราะยังไม่เห็นท่านแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ หรือท่านกำลังมีวสาละวณอยู่กับการยกระดับ  
สกอ. ขึ้นเป็นกระทรวงอุดมศึกษาจึงไม่มีเวลามาพิจารณาเรื่องนี้  
หรือท่านจะปล่อยใหม่มหาวิทยาลัยประกาศอิสระภาพกันเอง

ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง คงต้องขอยืมคำพูดของบางท่านที่เคยกล่าวไว้ว่า อุดมศึกษาไทยไม่ต้องมี  
สกอ. ก็ได้

**สุพจน์ เอียงกฤษ**

คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร ม.แม่โจ้

ที่มา [ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2558](#)